

Ühtne Euroopa akt

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS,

TEMA MAJESTEET TAANI KUNINGANNA,

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT,

KREEKA VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA MAJESTEET HISPAANIA KUNINGAS,

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT,

IIRIMAA PRESIDENT,

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOG,

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA,

PORTUGALI VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA MAJESTEET SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIGI KUNINGANNA,

AJENDATUNA soovist jätkata Euroopa ühenduste asutamislepingute põhjal alustatud tööd ning kujundada oma riikide vahelised suhted tervikuna Euroopa Liiduks kooskõlas 19. juuni 1983. aasta Stuttgardi piduliku deklaratsiooniga;

JÕUDNUD OTSUSELE viia ellu kõnealune Euroopa Liit, võttes aluseks esiteks Euroopa ühendused, mis tegutsevad kooskõlas oma reeglitega, ja teiseks allakirjutanud riikide Euroopa koostöö välispoliitika alal, ning investeerida sellesse liitu vajalikud tegevusvahendid;

JÕUDNUD OTSUSELE töötada koos, et edendada demokraatiat põhiõiguste, eriti vabaduse, võrdsuse ja ühiskondliku õigluse alusel, mida on tunnustanud liikmesriikide konstitutsioonid ja seadused, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ning Euroopa sotsiaalharta;

VEENDUNUD, et Euroopa idee, majandusintegratsiooni ja poliitilise koostöö valdkonnas saavutatud tulemused ning uue arengu vajadus vastavad nende Euroopa demokraatlike rahvaste soovile, kelle jaoks üldise hääleõiguse alusel valitud Euroopa Parlament on asendamatu väljendusvahend;

TEADLIKUNA Euroopal lasuvast vastutusest enda üha ühehäälselt väljendamise eesmärgiks seadmisel ning järjepideval ja solidaarsel tegutsemisel, et kaitsta tõhusamalt oma ühiseid huve ja sõltumatust, eriti et esile tuua demokraatia põhimõtteid ning neid siduvate õigusaktide ja inimõiguste järgimist, et nad võiksid üheskoos anda oma panuse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks kooskõlas kohustustega, mille nad on võtnud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja kohaselt;

JÕUDNUD OTSUSELE parandada majanduslikku ja sotsiaalset olukorda, laiendades ühist poliitikat ja püüeldes uute eesmärkide poole, ning tagada ühenduste sujuvam toimimine, võimaldades institutsioonidel kasutada oma volitusi tingimustel, mis kõige rohkem vastavad ühenduse eesmärkidele;

VÕTTES ARVESSE asjaolu, et 1972. aasta 19. oktoobrist 21. oktoobrini kestnud konverentsil Pariisis kiitsid riigipead ja valitsusjuhid heaks eesmärgi viia järk-järgult ellu majandus- ja rahaliit;

PIDADES SILMAS 1978. aasta 6. ja 7. juulil Bremenis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järelduste lisa ning 1978. aasta 5. detsembril Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu resolutsiooni Euroopa Rahasüsteemi sisseseadmise kohta ning sellega seotud küsimusi, ning märkides, et kooskõlas selle resolutsiooniga on ühendus ja liikmesriikide keskpangad võtnud mitmeid meetmeid rahanduse valdkonnas toimuva koostöö rakendamiseks,

ON OTSUSTANUD võtta vastu käesoleva akti ning sel eesmärgil nimetanud oma täievolilisteks esindajateks:

Tema Majesteet belglaste kuningas:

välissuhete minister

Leo TINDEMANSI;

Tema Majesteet Taani kuninganna:

välisminister

Uffe ELLEMANN-JENSENI;

Saksamaa Liitvabariigi president:

välisminister

Hans-Dietrich GENSCHERI;

Kreeka Vabariigi president:

välisminister

Karolos PAPOULIASE;

Tema Majesteet Hispaania kuningas:

välisminister

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZI;

Prantsuse Vabariigi president:

välissuhete minister

Roland DUMAS’;

Iirimaa president:

välisminister

Peter BARRY;

Itaalia Vabariigi president:

välisminister

Giulio ANDREOTTI;

Tema Kuninglik Kõrgus Luksemburgi suurhertsog:

riigisekretäri ja välisministri

Robert GOEBBELSI;

Tema Majesteet MADALMAADE kuninganna:

välisminister

Hans van den BROEKI;

Portugali Vabariigi president:

välisminister

Pedro PIRES DE MIRANDA;

Tema Majesteet Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kuninganna:

välissuhete ja Briti Rahvaste Ühenduse siseste suhete riigiministri

Lynda CHALKERI,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused, on kokku leppinud järgmises.

I JAOTIS

ÜHISSÄTTED

Artikkel 1

Euroopa ühenduste ja Euroopa poliitilise koostöö eesmärk on anda ühine panus konkreetsetesse edusammudesse Euroopa ühtsuse suunas.

Euroopa ühendused on rajatud Euroopa Söe- ja Teraseühenduse, Euroopa Majandusühenduse ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingutele ning hilisematele, neid muutvatele või täiendavatele lepingutele ja aktidele.

Poliitilist koostööd reguleerib III jaotis. Selle jaotise sätted kinnitavad ja täiendavad menetlusi, mille suhtes on kokku lepitud Luxembourg'i (1970), Kopenhaageni (1973), Londoni (1981) aruannetes, pidulikus deklaratsioonis Euroopa Liidu kohta (1983) ning liikmesriikide vahel järk-järgult sisseseatud praktikas.

Artikkel 2

Euroopa Ülemkogu ühendab liikmesriikide riigipäid ja valitsusjuhte ning Euroopa Ühenduste Komisjoni presidenti. Neid abistavad välisministrid ja üks komisjoni liige.

Euroopa Ülemkogu tuleb kokku vähemalt kaks korda aastas.

Artikkel 3

1. Euroopa ühenduste institutsioonid, mida edaspidi nimetatakse nii, nagu järgnevalt viidatud, kasutavad oma volitusi ja pädevust tingimustel ja eesmärkidel, mis on sätestatud ühenduste asutamislepingutes ning neid muutvates või täiendavates lepingutes ja dokumentides ning II jaotise sätetes.

2. Euroopa poliitilise koostöö eest vastutavad institutsioonid ja asutused kasutavad oma volitusi ja pädevust III jaotises ja artikli 1 kolmandas lõigus nimetatud dokumentides sätestatud tingimustel ja eesmärkidel

II JAOTIS

EUROOPA ÜHENDUSTE ASUTAMISLEPINGUID MUUTVAD SÄTTED

I PEATÜKK

Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingut muutvad sätted

Artikkel 4

ESTÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

"Artikkel 32d

1. Euroopa Kohtu nõudmisel ja pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga võib nõukogu ühehäälselt otsustades luua Euroopa Kohtu juurde kohtu, kelle pädevuses on arutada ja lahendada esimese astmena teatavat liiki hagisid või menetlusi, mille on esitanud füüsilised või juriidilised isikud, ja kelle otsuste peale on õigus edasi kaevata Euroopa Kohtusse üksnes õigusküsimustes ning kooskõlas põhikirjas esitatud tingimustega.

Selle kohtu pädevuses ei ole arutada ega lahendada hagisid, mille on esitanud liikmesriigid või ühenduse institutsioonid, või küsimusi, mille suhtes taotletakse eelotsust vastavalt artiklile 41.

2. Nõukogu määrab lõikes 1 sätestatud korras selle kohtu koosseisu ja võtab vastu Euroopa Kohtu põhikirja vajalikud kohandused ja täiendused.

Kui nõukogu ei otsusta teisiti, kohaldatakse selle kohtu suhtes käesoleva lepingu sätteid Euroopa Kohtu kohta, eriti Euroopa Kohtu põhikirja käsitleva protokollis sätteid.

3. Selle kohtu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kes on kohtunikuametisse määramiseks pädevad; nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel kuueks aastaks. Liikmeskonda uuendatakse osaliselt iga kolme aasta järel. Ametiaja lõppemisel võib liikme tagasi nimetada.

4. See kohus kehtestab oma kodukorra kokkuleppel Euroopa Kohtuga. Kodukorra puhul on nõutav nõukogu ühehäälselt heakskiit."

Artikkel 5

ESTÜ asutamislepingu artiklit 45 täiendatakse järgmise lõiguga:

"Nõukogu võib Euroopa Kohtu taotlusel ning pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga teha ühehäälselt muudatusi põhikirja III jaotise sätetes."

II PEATÜKK

Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut muutvad sätted

I jagu

Institutsioonilised sätted

Artikkel 6

1. Seatakse sisse koostöö kord, mida kohaldatakse EMÜ asutamislepingu artiklitel 7, 49, artikli 54 lõikel 2, artikli 56 lõike 2 teisel lausel, artiklil 57 (välja arvatud selle lõike 2 teine lause), artiklitel 100a, 100b, 118a, 130e ja artikli 130q lõikel 2 põhinevate aktide suhtes.

2. EMÜ asutamislepingu artikli 7 teises lõigus asendatakse tingimus "pärast konsulteerimist assambleega" sõnadega "koostöös Euroopa Parlamendiga".

3. EMÜ asutamislepingu artiklis 49 asendatakse tekst "annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega" tekstiga "annab nõukogu, tehes otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal, koostöös Euroopa Parlamendiga ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega".

4. EMÜ asutamislepingu artikli 54 lõikes 2 asendatakse tekst "kinnitab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ja assambleega" tekstiga "kinnitab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal, koostöös Euroopa Parlamendiga ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega".

5. EMÜ asutamislepingu artikli 56 lõike 2 teine lause asendatakse järgmisega:

"Pärast teise etappi lõppu ja otsustades kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning koostöös Euroopa Parlamendiga, annab nõukogu välja direktiivid niisuguste sätete kooskõlastamiseks, mille suhtes kõik liikmesriigid peavad kehtestama õigusnormid või haldusmeetmed".

6. EMÜ asutamislepingu artikli 57 lõikes 1 asendatakse tingimus "ja pärast konsulteerimist assambleega" sõnadega "koostöös Euroopa Parlamendiga".

7. Artikli 57 lõike 2 kolmas lause asendatakse järgmisega:

"Muudel puhkudel teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega ja koostöös Euroopa Parlamendiga.".

Artikkel 7

EMÜ asutamislepingu artikkel 149 asendatakse järgmisega:

"Artikkel 149

1. Kui nõukogu teeb käesoleva lepingu kohaselt otsuse komisjoni ettepaneku põhjal, siis õigusakti puhul, mis seda ettepanekut muudab, on nõutav nõukogu ühehäälsus.

2. Kui nõukogu teeb käesoleva lepingu kohaselt täites otsuse koostöös Euroopa Parlamendiga, kohaldatakse järgmist korda.

a) Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast Euroopa Parlamendi arvamuse saamist kvalifitseeritud häälteenamusega ja vastavalt lõikes 1 sätestatud tingimustele vastu ühise seisukoha.

b) Nõukogu ühine seisukoht edastatakse Euroopa Parlamendile. Nõukogu ja komisjon teavitavad Euroopa Parlamenti täielikult põhjustest, mis ajendasid nõukogu ühist seisukoha vastu võtma, ning komisjoni seisukohast.

Kui kolme kuu jooksul alates vastava teate saamisest kiidab Euroopa Parlament ühise seisukoha heaks või pole selle aja jooksul otsust teinud, võtab nõukogu kõnesoleva õigusakti lõplikult vastu kooskõlas selle ühise seisukohaga.

c) Euroopa Parlament võib punktis b nimetatud kolmekuise ajavahemiku jooksul esitada oma liikmete absoluutse häälteenamusega nõukogu ühise seisukoha muutmise ettepanekud. Euroopa Parlament võib sama häälteenamusega nõukogu ühise seisukoha ka tagasi lükata. Selle menetluse tulemus edastatakse nõukogule ja komisjonile.

Kui Euroopa Parlament on nõukogu ühise ettepaneku tagasi lükanud, on otsuse tegemiseks teisel lugemisel nõutav nõukogu ühehäälsus.

d) Komisjon vaatab ühe kuu jooksul uuesti läbi ettepaneku, mille põhjal nõukogu oma ühise seisukoha vastu võttis, arvestades Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid.

Üheaegselt läbivaadatud ettepanekuga edastab komisjon nõukogule Euroopa Parlamendi muudatused, millega ta ei ole nõustunud, ja avaldab nende kohta oma arvamuse. Nõukogu võib kõnealused muudatused ühehäälselt vastu võtta.

e) Nõukogu võtab komisjoni poolt uuesti läbivaadatud ettepaneku kvalifitseeritud hääلteenamusega vastu.

Komisjoni poolt uuesti läbivaadatud ettepaneku muutmiseks on vaja nõukogu ühehäälsust.

f) Punktides c, d ja e nimetatud juhtudel peab nõukogu tegema otsuse kolme kuu jooksul. Kui selle aja jooksul otsust ei tehta, loetakse komisjoni ettepanek tagasilükatuks.

g) Punktides b ja f nimetatud tähtaegu võib pikendada kõige rohkem ühe kuu võrra Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisel kokkuleppel.

Kuni nõukogu ei ole otsust teinud, võib komisjon oma ettepanekut muuta lõigetes 1 ja 2 nimetatud menetluste ajal.”.

Artikkel 8

EMÜ asutamislepingu artikli 237 esimene lõik asendatakse järgmisega:

“Iga Euroopa riik võib esitada ühenduse liikmeks saamise avalduse. Ta esitab avalduse nõukogule, kes otsustab asja ühehäälselt pärast konsulteerimist komisjoniga ning nõusoleku saamist Euroopa Parlamendilt, kes langetab otsuse oma liikmete absoluutse hääلteenamusega.”.

Artikkel 9

EMÜ asutamislepingu artikli 238 teine lõik asendatakse järgmisega:

“Selliseid kokkuleppeid sõlmib nõukogu ühehäälselt pärast nõusoleku saamist Euroopa Parlamendilt, kes langetab otsuse oma liikmete absoluutse hääлteenamusega.”.

Artikkel 10

EMÜ asutamislepingu artiklit 145 täiendatakse järgmise sättega:

“– vastuvõetavates aktides tuleb nõukogul delegerida enda kehtestatud eeskirjade rakendamise volitused komisjonile. Nõukogu võib nende volituste kasutamise suhtes kehtestada teatavad nõuded. Samuti võib nõukogu teatud juhtudel jätta endale õiguse kasutada rakendamisvolitusi ise. Eespool nimetatud meetmed peavad vastama põhimõtetele ja eeskirjadele, mis on eelnevalt kehtestanud nõukogu, tehes otsuse ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast Euroopa Parlamendi arvamuse saamist.”.

Artikkel 11

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

“*Artikkel 168a*

1. Euroopa Kohtu nõudmisel ja pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga võib nõukogu ühehäälselt otsustades luua Euroopa Kohtu juurde kohtu, kelle pädevuses on arutada ja lahendada esimese astmena teatavat liiki hagisid või menetlusi, mille on algatanud füüsilised või juriidilised isikud, ja kelle otsuste peale on õigus edasi kaevata Euroopa Kohtusse üksnes õigusküsimustes ning kooskõlas põhikirjas esitatud tingimustega. Selle kohtu pädevuses ei ole arutada ega lahendada hagisid, mille on esitanud liikmesriigid või ühenduse institutsioonid, või küsimusi, mille suhtes taotletakse eelotsust vastavalt artiklile 177.

2. Nõukogu määrab lõikes 1 sätestatud korras selle kohtu koosseisu ja võtab vastu Euroopa Kohtu põhikirja vajalikud kohandused ja täiendused. Kui nõukogu ei otsusta teisiti, kohaldatakse selle kohtu suhtes käesoleva lepingu sätteid Euroopa Kohtu kohta, eriti Euroopa Kohtu põhikirja käsitleva protokollis sätteid.

3. Selle kohtu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kes on kohtunikuametisse määramiseks pädevad; nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel kuueks aastaks. Liikmeskonda uuendatakse osaliselt iga kolme aasta järel. Ametiaja lõppemisel võib liikme tagasi nimetada.

4. See kohus kehtestab oma kodukorra kokkuleppel Euroopa Kohtuga. Kodukorra puhul on nõutav nõukogu ühehäälneline heakskiit.”.

Artikkel 12

EMÜ asutamislepingu artiklisse 188 lisatakse järgmine teine lõik järgmises sõnastuses:

“Nõukogu võib Euroopa Kohtu taotlusel ning pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga teha ühehäälselt muudatusi põhikirja III jaotise sätetes.”.

II jagu

Ühenduse aluseid ja poliitikat käsitlevad sätted

I alajagu – Siseturg

Artikkel 13

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

“ Artikkel 8a

Vastavalt käesolevale artiklile ja artiklitele 8b, 8c, 28, artikli 57 lõikele 2, artiklile 59, artikli 70 lõikele 1, artiklitele 84, 99, 100a ja 100b ning piiramata käesoleva lepingu muude sätete kohaldamist, võtab ühendus meetmeid siseturu järkjärguliseks rajamiseks ajavahemikus, mis lõpeb 31. detsembril 1992.

Siseturg hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine vastavalt käesoleva asutamislepingu sätetele.”.

Artikkel 14

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

“ Artikkel 8b

Komisjon esitab enne 31. detsembril 1988 ja uuesti enne 31. detsembril 1990 nõukogule aruande artiklis 8a kindlaksmääratud tähtaja jooksul siseturu loomiseks tehtud edusammude kohta.

Komisjoni ettepaneku põhjal määrab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks suunised ja tingimused, mis on vajalikud tasakaalustatud edasimineku tagamiseks kõigis asjassepuutuvates sektorites.”.

Artikkel 15

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

“ Artikkel 8c

Artiklis 8a sätestatud eesmärkide saavutamiseks mõeldud ettepanekute koostamisel võtab komisjon arvesse jõupingutuste ulatust, mida mõned erineva arengutasemega riigid peavad tegema siseturu loomise ajal, ning võib teha ettepanekuid asjakohaste sätete kohta.

Kui need sätted esinevad erandite vormis, peaksid nad olema ajutised ning põhjustama võimalikult vähe häireid ühisturu toimimises.”.

Artikkel 16

1. EMÜ asutamislepingu artikkel 28 asendatakse järgmisega:

“ Artikkel 28

Ühise tollitariifistiku maksumäärade ühepoolse muutmise või peatamise otsustab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal.”.

2. EMÜ asutamislepingu artikli 57 lõikes 2 asendatakse teine lause järgmisega:

"Sellised direktiivid, mille rakendamiseks tuleb vähemalt ühes liikmesriigis muuta kutsealasid reguleerivate õigusaktidega kehtestatud põhimõtteid, mis on seotud füüsiliste isikute koolituse ja kutsealale pääsemise tingimustega, tuleb vastu võtta ühehäälselt."

3. EMÜ asutamislepingu artikli 59 teises lõigus asendatakse sõna "ühehäälselt" sõnadega "kvalifitseeritud häälteenamusega".

4. EMÜ asutamislepingu artikli 70 lõike 1 kaks viimast lauset asendatakse järgmistega:

"Sel eesmärgil annab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega direktiivid. Ta püüab saavutada võimalikult kõrge liberaliseerimisastme. Meetmete puhul, mis on kapitali liikumise liberaliseerimise seisukohast sammuks tagasi, on nõutav ühehäälsus.

5. EMÜ asutamislepingu artikli 84 lõikes 2 asendatakse sõna "ühehäälselt" sõnadega "kvalifitseeritud häälteenamusega".

6. EMÜ asutamislepingu artikli 84 lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

"Kohaldatakse artikli 75 lõigete 1 ja 3 menetlussätteid."

Artikkel 17

EMÜ asutamislepingu artikkel 99 asendatakse järgmisega:

"Artikkel 99

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga võtab nõukogu ühehäälselt vastu sätted kumuleeruvat käibemaksu, aktsiisimakse ja muid kaudse maksustamise vorme käsitlevate õigusaktide ühtlustamiseks niivõrd, kui ühtlustamist on vaja selleks, et tagada siseturu loomine ja toimimine artiklis 8a ettenähtud tähtaja jooksul."

Artikkel 18

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

"Artikkel 100a

1. Erandina artiklist 100 ja välja arvatud juhtudel, kui asutamislepingus on sätestatud teisiti, kohaldatakse artikli 8a eesmärkide saavutamiseks järgmisi sätteid. Komisjoni ettepaneku põhjal, koostöös Euroopa Parlamendiga ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega vastu meetmed liikmesriikides siseturu loomise ja toimimise eesmärgil kehtestatud õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks.

2. Lõiget 1 ei kohaldata maksusätete, isikute vaba liikumise ega töötajate õigusi või huve puudutavate sätete suhtes.

3. Lõikes 1 ettenähtud tervishoidu, ohutust, keskkonnakaitset ja tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme.

4. Kui pärast seda, kui nõukogu on kvalifitseeritud häälteenamusega ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik artiklis 36 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkonna kaitsega vajalikuks kohaldada siseriiklikke õigusnorme, teatab ta nendest normidest komisjonile.

Komisjon kinnitab kõnealused sätted, olles eelnevalt kindlaks teinud, et sellised keelud või piirangud ei kujuta endast meelevaldse diskrimineerimise vahendit ega liikmesriikide vahelise kaubanduse varjatud piiramist.

Erandina artiklites 169 ja 170 osutatud menetlusest võib komisjon või liikmesriik anda asja otse Euroopa Kohtusse, kui ta arvab, et mõni teine liikmesriik kasutab käesolevas artiklis ettenähtud volitusi väärsti.

5. Asjakohastel juhtudel on eespool märgitud ühtlustamismeetmetes kaitseklausel, mis volitab liikmesriike ühel või mitmel artiklis 36 osutatud majandusvälisel põhjusel võtma ühenduse kontrollimenetlusele alluvaid ajutisi meetmeid."

Artikkel 19

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

"Artikkel 100b

1. 1992. aasta jooksul koostab komisjon koos iga liikmesriigiga selliste õigusaktide nimekirja, mis kuuluvad artikli 100a reguleerimisalasse ja mida ei ole nimetatud artikli kohaselt ühtlustatud.

Toimides artiklis 100a sätestatud korras, võib nõukogu teha otsuse, et ühes liikmesriigis kehtivad sätted tuleb tunnistada samaväärseks teises liikmesriigis kohaldatavate sätetega.

2. Artikli 100 a lõike 4 sätteid kohaldatakse analoogia põhjal.

3. Komisjon koostab lõike 1 esimeses lõigus osutatud nimekirja ja esitab aegsasti asjakohased ettepanekud, et nõukogul oleks võimalik otsus vastu võtta enne 1992. aasta lõppu."

II alajagu – Rahalised vahendid

Artikkel 20

1. EMÜ asutamislepingu kolmanda osa II jaotisse lisatakse uus 1. peatükk järgmises sõnastuses:

" 1. PEATÜKK

Koostöö majandus- ja rahapoliitika vallas (majandus- ja rahaliit)

Artikkel 102a

1. Et tagada ühenduse edasiseks arenguks vajalik majandus- ja rahapoliitika vastastikune lähenemine, teevad liikmesriigi koostööd vastavalt artiklis 104 sätestatud eesmärkidele. Seejuures võtavad nad arvesse Euroopa Rahasüsteemi (ERS) raames ja eküü väljatöötamisel tehtud koostööst saadud kogemusi ning järgivad selles valdkonnas kehtivaid volitusi.

2. Kui majandus- ja rahapoliitika edaspidise arengu käigus on vaja teha institutsioonilisi muudatusi, kohaldatakse artiklit 236. Rahanduse valdkonna institutsiooniliste muudatuste suhtes peetakse nõu ka valuutakomitee ja keskpankade juhatajate komiteega.

2. 1., 2. ja 3. peatükk muudetakse vastavalt 2., 3. ja 4. peatükiks.

III alajagu – Sotsiaalpoliitika

Artikkel 21

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

"Artikkel 118a

1. Liikmesriigid pööravad eriti töökeskkonnas erilist tähelepanu töötajate ohutuse ja tervise kaitseks kavandatud abinõude tõhustamisele ning seavad endale eesmärgiks kõnealuse valdkonna tingimuste ühtlustamise, säilitades juba tehtud täiustused.

2. Esimeses lõigus sätestatud eesmärgi saavutamiseks võtab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega ja komisjoni ettepanekul, koostöös Euroopa Parlamendiga ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega direktiivide abil vastu miinimumnõuded järkjärguliseks rakendamiseks, arvestades igas liikmesriigis kehtivaid tingimusi ja tehnilisi eeskirju.

Nimetatud direktiivides hoidutakse haldus-, finants- ja õiguslike piirangute kehtestamisest viisil, mis pidurdaks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete asutamist ja arengut.

3. Käesoleva artikli alusel vastuvõetud sätted ei takista liikmesriike säilitamast või kehtestamast rangemaid töökaitsemeetmeid, kui need, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga."

Artikkel 22

EMÜ asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

"Artikkel 118b

Komisjon püüab arendada tööturu osapoolte vahelist dialoogi Euroopa tasandil, mis võib viia lepinguliste suheteni, kui mõlemad pooled seda soovivad."

IV alajagu – Majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus

Artikkel 23

EMÜ asutamislepingu kolmandasse ossa lisatakse V jaotis järgmises sõnastuses:

“V JAOTIS

MAJANDUSLIK JA SOTSIAALNE ÜHTEKUULUVUS

Artikkel 130a

Selleks et edendada oma igakülgset harmoonilist arengut, töötab ühendus välja ja rakendab meetmeid majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks.

Iseäranis taotleb ühendus eri regioonide arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades.

Artikkel 130b

Liikmesriigid teostavad ja koordineerivad oma majanduspoliitikat niisugusel viisil, et saavutada ka artiklis 130 a seatud eesmärgid. Ühenduse poliitika rakendamisel ning siseturu rajamisel võetakse arvesse artiklites 130a ja 130c seatud eesmärgid ning aidatakse kaasa nende saavutamisele. Ühendus toetab nende eesmärkide saavutamist struktuurifondide (Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastu, Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Regionaalarengu Fond), Euroopa Investeeringupanga ja teiste olemasolevate rahastamisvahendite kaudu võetavate meetmetega.

Artikkel 130c

Euroopa Regionaalarengu Fond on mõeldud selleks, et olla abiks põhiliste regionaalsete ebavõrdsuste korvamisel ühenduse piires, võttes osa arengus mahajäävate regioonide arendamisest ja struktuurilisest kohandamisest ning taandarenguga tööstuspiirkondade ümberkorraldamisest.

Artikkel 130d

Kui ühtne Euroopa akt on jõustunud, esitab komisjon nõukogule põhjaliku ettepaneku, mille eesmärk on muuta olemasolevate struktuurifondide (Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastu, Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Regionaalarengu Fond) struktuuri ja tegevuseeskirju niivõrd, kui see on vajalik nimetatud fondide ülesannete selgitamiseks ja ratsionaliseerimiseks, et aidata kaasa artiklites 130a ja 130c seatud eesmärkide saavutamisele, suurendada nende tõhusust ning koordineerida fonde üksteisega ja muude olemasolevate rahastamisvahenditega. Aasta jooksul selle ettepaneku esitamisest teeb nõukogu ühehäälselt otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ning majandus- ja sotsiaalkomiteega.

Artikkel 130e

Pärast artiklis 130d nimetatud otsuse tegemist võtab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ning koostöös Euroopa Parlamendiga vastu Euroopa Regionaalarengu Fondi käsitlevad rakendusotsused.

Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastu ning Euroopa Sotsiaalfondi suhtes jäävad vastavalt kehtima artiklid 43, 126 ja 127.”.

V alajagu – Teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine

Artikkel 24

EMÜ asutamislepingu kolmandasse ossa lisatakse VI jaotis järgmises sõnastuses:

“VI JAOTIS

TEADUSUURINGUD JA TEHNOLOOGIAARENDAUS

Artikkel 130f

1. Ühenduse eesmärk on tugevdada Euroopa tööstuse teaduslikke ja tehnoloogilisi aluseid ning toetada selle muutmist konkurentsivõimelisemaks rahvusvahelisel tasandil.

2. Sel eesmärgil toetab ta ettevõtjaid, kaasa arvatud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, uurimiskeskusi ja ülikoole nende teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse alases tegevuses; ühendus toetab nende jõupingutusi omavahelise koostöö edendamisel ja taotleb eelkõige, et ettevõtjatel oleks võimalus täiel määral kasutada siseturu potentsiaali, iseäranis liikmesriigi riigihanke pakkumiste avamise, ühiste standardite määratlemise ja sellist koostööd takistavate õiguslike ning fiskaaltökete kõrvaldamise kaudu.

3. Kõnealuste eesmärkide saavutamisel pööratakse erilist tähelepanu seostele ühiste teadusuuringute ja tehnoloogiaarendusega seotud jõupingutuste, siseturu rajamise ning ühise poliitika, eeskätt ühise konkurentsi- ja kaubanduspoliitika rakendamise vahel.

Artikkel 130g

Nende eesmärkide taotlemisel astub ühendus järgmisi liikmesriikide tegevust täiendavaid samme:

a) teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamise programmide rakendamine, edendades koostööd ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolidega;

b) koostöö edendamine kolmandate riikidega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamise valdkonnas;

c) ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamisalase tegevuse tulemuste levitamine ja kasutamine;

d) ühenduse teadustöötajate koolituse ja liikuvuse stimuleerimine.

Artikkel 130h

Koostöös komisjoniga kooskõlastavad liikmesriigid oma riikliku tasandi poliitikat ja programme. Komisjon võib tihedas kontaktis liikmesriikidega teha kasulikke algatusi, et edendada sellist kooskõlastamist.

Artikkel 130i

1. Ühendus võtab vastu mitmeaastase raamprogrammi, mis hõlmab ühenduse kogu tegevust. Raamprogrammis sätestatakse teaduslikud ja tehnoloogilised eesmärgid, määratakse kindlaks nende vastavad prioriteedid, seatakse ettenähtud tegevuse üldsuumad, määratakse kindlaks vajalikuks peetav summa, üksikasjalikud eeskirjad ühenduse finantsosaluseks programmis tervikuna ning nimetatud summa jagamine kavandatud tegevuste vahel.

2. Olukorra muutudes raamprogrammi kohandatakse või täiendatakse.

Artikkel 130k

Raamprogramm viiakse ellu eriprogrammide kaudu, mis arendatakse välja iga tegevuse piires. Igas eriprogrammis määratakse kindlaks selle rakendamise üksikasjalikud eeskirjad ja kestus ning nähakse ette vajalikud vahendid.

Nõukogu määrab kindlaks eriprogrammide uurimistulemuste levitamise üksikasjaliku korra.

Artikkel 130l

Mitmeaastase raamprogrammi elluviimisel võidakse otsustada vastu võtta lisaprogrammid, milles osalevad ainult teatud liikmesriigid, kes rahastavad neid sõltuvalt võimalikust ühenduse osavõtust.

Nõukogu võtab vastu eeskirjad lisaprogrammide kohta, eriti teadmiste levitamise ja teiste liikmesriikide juurdepääsu kohta nendele programmidele.

Artikkel 130m

Mitmeaastase raamprogrammi elluviimisel võib ühendus kokkuleppel asjaomaste liikmesriikidega sätestada osavõtu mitme liikmesriigi algatatud uurimis- ja arendusprogrammide, kaasa arvatud osavõtt nende programmide elluviimiseks loodud struktuuridest.

Artikkel 130n

Mitmeaastase raamprogrammi elluviimisel võib ühendus sätestada ühenduse teadusuuringute, tehnoloogia-

loogiaarenduse ja tutvustamisprojektide alase koostöö kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Ühenduse koostöö üksikasjaliku korralduse võib kokku leppida ühenduse ja asjaomaste kolmandate isikute vaheliste rahvusvaheliste lepingutega, mille üle peetakse läbirääkimisi ja mis sõlmitakse kooskõlas artikliga 228.

Artikkel 130o

Ühendus võib asutada ühissettevõtteid või luua muid struktuure, mis on vajalikud ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse või tutvustamise programmide edukaks täideviimiseks.

Artikkel 130p

1. Iga programmi vastuvõtmise ajal määratakse kindlaks kõnealuse programmi rahastamise üksikasjalik kord, sealhulgas ühenduse osalus.

2. Ühenduse aastase osaluse suurus kehtestatakse vastavalt eelarvemenetlusele, ilma et see piiraks muude võimalike ühenduse rahastamisviiside kohaldamist. Eriprogrammide hinnangulised kulud ei või ületada raamprogrammi üldmahtu.

Artikkel 130q

1. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ning majandus- ja sotsiaalkomiteega ühehäälselt vastu artiklites 130i ja 130o nimetatud sätted.

2. Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega ning koostöös Euroopa Parlamendiga kvalifitseeritud häälteenamusega vastu artiklites 130k, 130l, 130m, 130n ja artikli 130p lõikes 1 nimetatud sätted. Lisaprogrammide vastuvõtmiseks on nõutav asjassepüütavate liikmesriikide nõusolek."

VI alajagu – Keskkond

Artikkel 25

EMÜ asutamislepingu kolmandasse ossa lisatakse VII jaotis järgmises sõnastuses:

"VII JAOTIS

KESKKOND

Artikkel 130r

1. Ühenduse keskkonnavalas tegevusel on järgmised eesmärgid:

- keskkonna säilitamine, kaitsmine ja selle kvaliteedi parandamine;
- inimese tervise kaitsmine;
- loodusressursside kaalutletud ja mõistliku kasutamise tagamine.

2. Ühenduse keskkonnavalane tegevus rajaneb põhimõtetel, et tuleb võtta ennetusmeetmeid, et keskkonnakahjustus tuleks esmajärjekorras heastada kahjustuse kohas ning et saastaja peab maksma. Keskkonnakaitse nõuded on osa teistest ühenduse tegevuse põhisuundadest.

3. Oma keskkonnameetmeid ette valmistades võtab ühendus arvesse:

- kättesaadavaid teaduslikke ja tehnilisi andmeid,
- ühenduse eri piirkondade keskkonnatingimusi,
- meetme võtmise või võtmata jätmise potentsiaalseid tulusid ja kulusid,
- ühenduse kui terviku majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning tema piirkondade tasakaalustatud arengut.

4. Ühendus võtab keskkonnavalaseid meetmeid niivõrd, kui võrd lõikes 1 nimetatud eesmärgid on ühenduse tasandil võimalik saavutada paremini kui üksikute liikmesriikide tasandil. Ilma et see piiraks teatavate

ühendust puudutavate meetmete kohaldamist, rahastavad ja rakendavad liikmesriigid muid meetmeid.

5. Oma pädevuse piires teevad ühendus ja liikmesriigid koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega. Ühenduse koostöö korra võib kokku leppida ühenduse ja asjaomaste kolmandate isikute vaheliste lepingutega, mille üle peetakse läbirääkimisi ja mis sõlmitakse kooskõlas artikliga 228.

Eelmine lõik ei piira liikmesriikide pädevust pidada läbirääkimisi rahvusvahelistes organites ja sõlmida rahvusvahelisi lepinguid.

Artikkel 130s

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ning majandus- ja sotsiaalkomiteega kvalifitseeritud häälteenamusega teeb nõukogu otsuse, milliseid meetmeid ühendus peab võtma.

Eelmises lõigus esitatud tingimustel võib nõukogu piiritleda küsimused, mille puhul otsused tuleb vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega.

Artikkel 130t

Artikli 130s kohaselt ühiselt võetud kaitsemeetmed ei takista liikmesriike säilitamast või kehtestamast rangemaid kaitsemeetmeid, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga.”.

III PEATÜKK

Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut muutvad sätted

Artikkel 26

EURATOMi asutamislepingut täiendatakse järgmiste sätetega:

“Artikkel 140a

1. Euroopa Kohtu nõudmisel ja pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga võib nõukogu ühehäälselt otsustades luua Euroopa Kohtu juurde kohtu, kelle pädevuses on arutada ja lahendada esimese astmena teatavat liiki hagisid või menetlusi, mille on algatanud füüsilised või juriidilised isikud, ja kelle otsuste peale on õigus edasi kaevata Euroopa Kohtusse üksnes õigusküsimustes ning kooskõlas põhikirjas esitatud tingimustega. Selle kohtu pädevuses ei ole arutada ega lahendada hagisid, mille on esitanud liikmesriigid või ühenduse institutsioonid, või küsimusi, mille suhtes taotletakse eelotsust vastavalt artiklile 150.

2. Nõukogu määrab lõikes 1 sätestatud korras selle kohtu koosseisu ja võtab vastu Euroopa Kohtu põhikirja vajalikud kohandused ja täiendused. Kui nõukogu ei otsusta teisiti, kohaldatakse selle kohtu suhtes käesoleva lepingu sätteid Euroopa Kohtu kohta, eriti Euroopa Kohtu põhikirja käsitleva protokolliga sätteid.

3. Selle kohtu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kes on kohtunikuametisse määramiseks pädevad; nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel kuueks aastaks. Liikmeskonda uuendatakse osaliselt iga kolme aasta järel. Ametiaja lõppemisel võib liikme tagasi nimetada.

4. See kohus kehtestab oma kodukorra kokkuleppel Euroopa Kohtuga. Kodukorra puhul on nõutav nõukogu ühehäälselt heakskiit.”.

Artikkel 27

EURATOMi asutamislepingu artiklisse 160 lisatakse teine lõik järgmises sõnastuses:

“Nõukogu võib Euroopa Kohtu taotlusel ning pärast konsulteerimist komisjoni ja Euroopa Parlamendiga teha ühehäälselt muudatusi põhikirja III jaotise sätetes.”.

IV PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 28

Käesolev akt ei piira Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa ühendustega ühinemist

käsitlevate dokumentide kohaldamist.

Artikkel 29

Nõukogu 7. mai 1985. aasta otsuse 85/257/EMÜ, EURATOM (Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta) artikli 4 lõikes 2 asendatakse sõnad "rahastamise taseme ja ulatuse, mis määratakse kindlaks nõukogu ühehäälsel otsusega" sõnadega "rahastamise taseme ja ulatuse, mis määratakse kindlaks nõukogu kvalifitseeritud hääleteenamusega tehtud otsusega pärast asjaomaste liikmesriikide nõusoleku saamist".

See muudatus ei mõjuta eespool nimetatud otsuse õiguslikku olemust.

III JAOTIS

LEPINGUSÄTTED, MIS KÄSITLEVAD EUROOPA KOOSTÖÖD VÄLISPOLIITIKA VALDKONNAS

Artikkel 30

Euroopa koostööd välispoliitika valdkonnas reguleerivad järgmised sätted:

1. Kõrged lepinguosalisel, olles Euroopa ühenduste liikmed, püüavad üheskoos sõnastada ja rakendada Euroopa välispoliitikat.

2. a) Kõrged lepinguosalisel kohustuvad üksteist teavitama ja omavahel konsulteerima mis tahes ühist huvi pakkuvates poliitilistes küsimustes, et koostöö, seisukohtade lähenemise ja ühismeetmete rakendamise kaudu oleks tagatud nende ühitatud mõju võimalikult tõhus kasutamine.

b) Enne kõrgete lepinguosalisel lõppseisukoha otsustamist toimuvad konsultatsioonid.

c) Oma seisukohtade ja siseriiklike meetmete vastuvõtmisel arvestab iga kõrge lepinguosaline täiel määral partnerite seisukohti ning kaaluvad, kas oleks otstarbekas vastu võtta ja kohaldada Euroopa ühiseid seisukohti.

Välispoliitika valdkonna ühismeetmete võtmise võime tugevdamiseks kannavad kõrged lepinguosalisel hoolt, et järk-järgult töötatakse välja ja määratletakse ühised seisukohad ja eesmärgid.

Ühiste seisukohtade kindlaksmääramine saab kõrgete lepinguosalisel poliitika lähtekohaks.

d) Kõrged lepinguosalisel püüavad vältida mis tahes selliseid meetmeid või seisukohti, mis kahjustaksid nende tõhusust ühtse jõuna rahvusvahelises suhetes või rahvusvahelistes organisatsioonides.

3. a) Välisministrid ja komisjoni liige kohtuvad Euroopa poliitilise koostöö raames vähemalt neli korda aastas. Nad võivad arutada poliitilise koostöö raames välispoliitika küsimusi ka Euroopa Ühenduste Nõukogu istungitel.

b) Komisjon osaleb poliitilises koostöös täiel määral.

c) Ühiste seisukohtade kiire vastuvõtmise ja ühismeetmete rakendamise tagamiseks püüavad kõrged lepinguosalisel võimaluse korral mitte takistada konsensuse saavutamist ja sellest tulenevaid ühismeetmeid.

4. Kõrged lepinguosalisel tagavad, et Euroopa Parlament osaleb aktiivselt Euroopa poliitilises koostöös. Sel eesmärgil teavitab eesistujariik korrapäraselt Euroopa Parlamenti poliitilise koostöö raames käsitletud välispoliitika küsimustest ning tagab, et Euroopa Parlamendi seisukohti võetakse piisavalt arvesse.

5. Euroopa ühenduste välispoliitika peab vastama Euroopa poliitilise koostöö raames kokkulepitud poliitikalale.

Eesistujariigil ja komisjonil on kummalgi oma pädevusalas konkreetne vastutus, mis tagab kõnealuse vastavuse saavutamise ja säilimise.

6. a) Kõrged lepinguosalisel leivad, et tihedam koostöö Euroopa julgeoleku küsimustes aitaks olulisel määral kaasa Euroopa identiteedi kujundamisele välispoliitika küsimustes. Julgeoleku poliitilistes ja

majanduslikes aspektides on nad valmis oma seisukohti veelgi lähendama.

b) Kõrged lepinguosaliselised on otsustanud säilitada oma julgeoleku tagamiseks vajalikud tehnoloogilised ja tööstuslikud tingimused. Nad töötavad selle nimel siseriiklikul tasandil ja vajaduse korral ka pädevate asutuste ja organite koosseisus.

c) Käesoleva jaotise sätted ei välista tihedamat julgeolekualast koostööd teatavate kõrgete lepinguosalistega vahel Lääne-Euroopa Liidu või NATO raames.

7. a) Osaledes rahvusvaheliste institutsioonide või konverentside töös, püüavad kõrged lepinguosaliselised jõuda käesolevas jaotises käsitletud teemadel ühistele seisukohtadele.

b) Kui rahvusvaheliste institutsioonide ja konverentside töös ei osale kõik kõrged lepinguosaliselised, võtavad need, kes seal osalevad, täiel määral arvesse Euroopa poliitilise koostöö raames kokkulepitud seisukohti.

8. Kui kõrged lepinguosaliselised seda vajalikuks peavad, korraldavad nad poliitilise dialoogi kolmandate riikide ja piirkondlike rühmadega.

9. Kõrged lepinguosaliselised ja komisjon tugevdavad vastastikuse abi ja teavitamise kaudu oma kolmandatesse riikidesse ja rahvusvahelistesse organisatsioonidesse akrediteeritud esinduste vahelist koostööd.

10. a) Euroopa poliitilist koostööd juhib see kõrge lepinguosaline, kes on Euroopa Ühenduste Nõukogu eesistujariik.

b) Eesistujariik vastutab meetmete algatamise eest ning kooskõlastab ja esindab suhetes kolmandate riikidega liikmesriikide seisukohti Euroopa poliitilise koostöö suhtes. Eesistujariik vastutab ka poliitilise koostöö korralduse eest, eelkõige istungite ajakava koostamise ning istungite kokkukutsumise ja korraldamise eest.

c) Poliitikaosakondade juhatajad kohtuvad regulaarselt poliitikakomitee koosseisus, et anda vajalik tuge ja säilitada Euroopa poliitilise koostöö jätkuvus ning ette valmistada ministrite nõupidamisi.

d) Poliitikakomitee või vajaduse korral ministrite nõupidamine tuleb vähemalt kolme liikmesriigi taotluse korral kokku 48 tunni jooksul.

e) Euroopa korrespondentide rühm vastutab poliitikakomitee juhtimisel Euroopa poliitilise koostöö elluviimise kontrollimise ja üldiste korralduslike küsimuste eest.

f) Töörühmad kohtuvad nii, nagu näeb ette poliitikakomitee.

g) Brüsselis asuv sekretariaat abistab eesistujariiki Euroopa poliitilise koostöö alase tegevuse ettevalmistamisel ja elluviimisel ning haldusküsimustes. Oma ülesannete täitmisel allub sekretariaat eesistujariigile.

11. Euroopa poliitilise koostöö sekretariaadi liikmetele laienevad samad privileegid ja immunitetid, mis kõnealuse sekretariaadiga samas paigas asuvate kõrgete lepinguosalistega diplomaatiliste esinduste liikmetele.

12. Viie aasta möödumisel käesoleva akti jõustumisest vaatavad kõrged lepinguosaliselised üle, kas III jaotist on vaja muuta.

IV JAOTIS

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 31

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu, Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätteid Euroopa Ühenduste Kohtu volituste ja nende volituste kasutamise kohta kohaldatakse üksnes II jaotise sätete ja artikli 32 suhtes; neid kohaldatakse nende sätete suhtes samadel tingimustel kui nimetatud lepingute sätete suhtes.

Artikkel 32

Ükski käesoleva akti säte ei mõjuta Euroopa ühenduste asutamislepinguid ega hilisemaid neid muutvaid või täiendavaid lepinguid või akte, arvestades artikli 3

lõikes 1, II jaotises ja artiklis 31 sätestatud.

Artikkel 33

1. Kõrged lepinguosalisel ratifitseerivad käesoleva akti koostöös nende riikide põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsusele.

2. Käesolev akt jõustub viimasena alla kirjutanud riigi ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva kuu esimesel päeval.

Artikkel 34

Käesolev akt, mille originaal on koostatud hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, saksa ja taani keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentset, antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi ja see valitsus edastab tõestatud koopia kõigi teiste allakirjutanud riikide valitsustele.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale käesolevale ühtsele Euroopa aktile alla kirjutanud

[lepingukeeltes]

Ühe tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuenda aasta veebruarikuu seitsmeteistkümnendal päeval Luxembourg'is ja ühe tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuenda aasta veebruarikuu kahekümne kaheksandal päeval Haagis.

[lepingukeeltes]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen

Leo TINDEMANS;

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Uffe ELLEMANN-JENSEN;

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Hans-Dietrich GENSCHER;

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Karolos PAPOULIAS;

Por Su Majestad el Rey de España

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ;

Pour le President de la République française

Roland DUMAS;

Thar ceann Uachtarán na hÉireann

Peter BARRY;

Per il Presidente della Repubblica italiana

Giulio ANDREOTTI;

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Robert GOEBBELS;

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans VAN DEN BROEK;

Pelo Presidente da República Portuguesa

Pedro PIRES de MIRANDA;

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Lynda CHALKER,

Eelnenud tekst on Luxembourgis seitsmeteistkümnendal veebruaril tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuendal aastal ja Haagis kahekümne kaheksandal veebruaril tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuendal aastal allkirjastatud ning Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi hoiule antud ühtse Euroopa akti originaali tõestatud koopia.

[lepingukeeltes]

LÕPPAKT

1985. aasta 9. septembril tuli Luxembourg'is kokku liikmesriikide valitsusesindajate konverents, mille arutelud leidsid aset Luxembourg'is ja Brüsselis, kus on vastu võetud järgmine tekst.

I

Ühtne Euroopa akt

II

Käesolevale tekstile allakirjutamise ajal võttis nimetatud konverents vastu järgmised deklaratsioonid ja lisas need käesolevale lõppaktile:

- 1) deklaratsioon komisjoni rakendamisevolituste kohta;
- 2) deklaratsioon Euroopa Kohtu kohta;
- 3) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 8a kohta;
- 4) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 100a kohta;
- 5) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 100b kohta;
- 6) ülddeklaratsioon ühtse Euroopa akti artiklite 13–19 kohta;
- 7) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 118a lõike 2 kohta;
- 8) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 130d kohta;
- 9) deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 130r kohta;
- 10) kõrgete lepinguosaliste deklaratsioon ühtse Euroopa akti III jaotise kohta;
- 11) deklaratsioon ühtse Euroopa akti artikli 30 lõike 10 punkti g kohta.

Samuti on konverents ära märkinud järgmisena loetletud deklaratsioonid, mis on lisatud käesolevale lõppaktile:

- 1) eesistujariigi deklaratsioon tähtaja kohta, mille jooksul nõukogu avaldab oma arvamuse pärast esimest lugemist (EMÜ asutamislepingu artikli 149 lõige 2);
- 2) liikmesriikide valitsuste poliitiline deklaratsioon isikute vaba liikumise kohta;
- 3) Kreeka Vabariigi valitsuse deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 8a kohta;
- 4) komisjoni deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 28 kohta;
- 5) Iirimaa valitsuse deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 57 lõike 2 kohta;
- 6) Portugali Vabariigi valitsuse deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 59 teise lõigu ja artikli 84 kohta;
- 7) Taani Kuningriigi valitsuse deklaratsioon EMÜ asutamislepingu artikli 100a kohta;
- 8) eesistujariigi ja komisjoni deklaratsioon ühenduse rahaliste vahendite kohta;

9) Taani Kuningriigi valitsuse deklaratsioon Euroopa poliitilise koostöö kohta.

Ühe tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuenda aasta veebruarikuu seitsmeteistkümnendal päeval Luxembourg'is ja ühe tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuenda aasta veebruarikuu kahekümne kaheksandal päeval Haagis.

[lepingukeeltes]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen

Leo TINDEMANS;

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Uffe ELLEMANN-JENSEN;

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Hans-Dietrich GENSCHER;

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Karolos PAPOULIAS;

Por Su Majestad el Rey de España

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ;

Pour le President de la République française

Roland DUMAS;

Thar ceann Uachtarán na hÉireann

Peter BARRY;

Per il Presidente della Repubblica italiana

Giulio ANDREOTTI;

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Robert GOEBBELS;

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans van den BROEK;

Pelo Prsedente da República Portuguesa

Pedro PIRES DE MIRANDA;

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Lynda CHALKER.

DEKLARATSIOON

komisjoni rakendamisolituste kohta

Konverents palub ühenduse institutsioonidel võtta enne käesoleva akti jõustumist vastu põhimõtted ja reeglid, mille alusel määratletakse igal üksikjuhul komisjoni rakendamisolitused.

Seoses sellega taotleb konverents, et nõukogu annaks otsuste tegemise kiiruse ja tõhususe huvides eelkõige konsultatiivkomitee menetlusele olulise koha komisjonile antud rakenduslike volituste täitmisel EMÜ asutamislepingu artikli 100a valdkonnas.

DEKLARATSIOON

Euroopa Kohtu kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse lepingu artikli 32d lõike 1, EMÜ asutamislepingu artikli 168a lõike 1 ning Euroopa Aatomienergiaühenduse lepingu artikli 140a lõike 1 sätetega ei otsustata eelnevalt Euroopa Kohtule pädevuse andmist, mis tõenäoliselt on sätestatud seoses liikmesriikide vahel sõlmitavate lepingutega.

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 8a kohta

Konverents soovib artikli 8a sätete abil väljendada oma kindlat poliitilist tahet teha enne 1993. aasta 1. jaanuari otsused, mida on vaja neis sätetes määratletud siseturu lõplikuks kujundamiseks, ning eriti otsused, mida on vaja komisjoni programmi rakendamiseks, mida on kirjeldatud valges raamatus siseturu kohta.

1992. aasta 31. detsembri tähtpäevaks seadmine ei tekita automaatselt õiguslikke tagajärgi.

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 100a kohta

Kui ühtlustamine toob kaasa õigusnormide muutmise ühes või mitmes liikmesriigis, eelistab komisjon artikli 100a lõike 1 alusel tehtavates ettepanekutes kasutada õigusaktina direktiivi.

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 100b kohta

Konverents leiab, et kuna EMÜ asutamislepingu artikkel 8c on üldiselt kohaldatav, kehtib see ka ettepanekute kohta, mille esitamist nimetatud lepingu artikli 100b alusel komisjonilt nõutakse.

ÜLDDEKLARATSIOON

ühtse Euroopa akti artiklite 13–19 kohta

Ükski neist sätetest ei mõjuta liikmesriikide õigust võtta meetmeid, mida nad peavad vajalikuks, et kontrollida sisserännet kolmandatest riikidest ning võidelda terrorismi, kuritegevuse, uimastikaubanduse ning ebaseadusliku kunsti- ja antiigikaubanduse vastu.

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 118a lõike 2 kohta

Konverents märgib, et EMÜ asutamislepingu artikli 118a lõike 2 aruteludel on kokku lepitud, et töökaitse miinimumnõudeid kinnitades ei kavatse ühendus diskrimineerida väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete töötajaid, kui asjaolud seda ei õigusta.

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 130d kohta

Selles kontekstis viitab konverents 1984. aasta märtsis Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldustele, milles on väljendatud järgmist:

“Fondiabiks eraldatud rahalisi vahendeid, pidades silmas IMPsid (Vahemere integreeritud programmid), suurendatakse reaalkaardustuses märkimisväärselt rahastamisvõimaluste piires.”

DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 130r kohta

Viidates lõike 1 kolmandale alapunktile

kinnitab konverents, et ühenduse keskkonnavalas tegevuses ei või sekkuda riikide poliitikasse energiaressursside kasutamise suhtes.

Viidates lõike 5 teisele lõigule

leiab konverents, et artikli 130r lõike 5 teise lõigu sätted ei mõjuta põhimõtteid, mis tulenevad Euroopa Kohtu otsusest AETRI (Euroopa kokkulepe rahvusvahelises reisijateveos hõivatud sõidukimeeskonna töö kohta) asjas.

KÕRGETE LEPINGUOSALISTE DEKLARATSIOON

ühtse Euroopa akti III jaotise kohta

Euroopa poliitilist koostööd käsitleva III jaotise kõrged lepinguosaliselised kinnitavad veel kord oma avatust teistele Euroopa riikidele, kellel on samad ideaalid ja eesmärgid. Nad lepivad kokku eelkõige tugevdada sidemeid Euroopa Nõukogu liikmesriikidega ja teiste Euroopa demokraatlike riikidega, kellega neil on sõbralikud suhted ja tihe koostöö.

DEKLARATSIOON

ühtse Euroopa akti artikli 30 lõike 10 punkti g kohta

Konverents leiab, et artikli 30 lõike 10 punkti g sätteid ei mõjuta sätteid, mida sisaldab 8. aprilli 1965. aasta liikmesriikide valitsuste esindajate otsus ühenduste teatavate institutsioonide ja ametkondade ajutise asukoha kohta.

EESISTUJARIIGI DEKLARATSIOON

tähtaja kohta, mille jooksul nõukogu avaldab oma arvamuse
pärast esimest lugemist

(EMÜ asutamislepingu artikli 149 lõige 2)

Pidades silmas Euroopa Ülemkogu Milano deklaratsiooni ja seda, et nõukogu peab otsima võimalusi oma otsustamismenetluste täiustamiseks, väljendab eesistujariik oma kavatsust viia kõnealune töö lõpule nii kiiresti kui võimalik.

LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE POLIITILINE DEKLARATSIOON

isikute vaba liikumise kohta

Ilma et see piiraks ühenduse volitusi, teevad liikmesriigid isikute vaba liikumise edendamiseks koostööd, eriti silmas pidades kolmandate riikide kodanike sissesõitu, liikumist ja elama asumist. Samuti teevad nad koostööd võitluses terrorismi, kuritegevuse, uimastikaubanduse ning ebaseadusliku kunsti- ja antiigikaubanduse vastu.

KREEKA VABARIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 8a kohta

Kreeka leiab, et ühenduse poliitika ja tegevuse areng ning meetmete vastuvõtmine artikli 70 lõike 1 ja artikli 84 alusel peavad aset leidma nii, et ei kahjustata liikmesriikide majanduse tundlikke sektoreid.

KOMISJONI DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 28 kohta

Komisjon tagab oma sisemiste menetluste suhtes, et muudatused, mis tulenevad EMÜ asutamislepingu artikli 28 muutmisest, ei põhjusta viivitusi reageerimisel kiireloomulistele taotlustele muuta ühise tollitariifistiku maksimumäärasid või peatada nende toime.

IIRIMAA VALITSUSE DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 57 lõike 2 kohta

Iirimaa, kinnitades oma nõusolekut kvalifitseeritud hääletamusega hääletamise kohta artikli 57 lõike 2 alusel, soovib meelde tuletada, et Iirimaa kindlustusturg on eriti tundlik ning et Iirimaa valitsus on pidanud sõlmima erikokkuleppeid kindlustusvõtjate ja kolmandate isikute kaitseks. Seoses kindlustusalaste õigusaktide ühtlustamisega eeldab Iirimaa, et ta saab tugineda komisjoni ja ühenduse ülejäänud liikmesriikide mõistvale suhtumisele, kui tekib olukord, et Iirimaa valitsus peab vajalikuks erisätteid kõnealuse sektori seisundi huvides Iirimaa.

PORTUGALI VABARIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 59 teise lõigu ja artikli 84 kohta

Portugal leiab, et kuna Portugali ja ühenduse vahelistel ühinemisläbirääkimistel ei peetud silmas muudatust minna ühehäälsuselt üle kvalifitseeritud hääletamusele hääletamisel artikli 59 teise lõigu ja artikli 84 järgi ning kuna see oluliselt muudab ühenduse *acquis*'d, ei tohi see kahjustada Portugali majanduse tundlikke ja eluliselt tähtsaid sektoreid, ning et alati kui vaja, tuleks võtta asjakohased ja spetsiifilised üleminekumeetmed vältimaks kahjulikke tagajärgi, mis võivad tekkida nende sektorite suhtes.

TAANI KUNINGRIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON

EMÜ asutamislepingu artikli 100a kohta

Taani valitsus märgib, et juhul, kui liikmesriik on seisukohal, et artikli 100a alusel vastuvõetud meetmed ei kaitse rangemaid nõudeid, mis käsitlevad töö- või keskkonnakaitset või vajadusi, millele on viidatud artiklis 36, tagatakse artikli 100a lõike 4 sätetega, et kõnealune liikmesriik võib kohaldada oma sätteid. Sellised sätted rakendatakse eespool nimetatud eesmärgi saavutamiseks ning need ei tohi kätkeada varjatud proteksionismi.

EESISTUJARIIGI JA KOMISJONI DEKLARATSIOON

ühenduse rahaliste vahendite kohta

Eesistujariik ja komisjon leiavad, et EMÜ asutamislepingusse lisatud sätted, mis viitavad ühenduse rahalistele vahenditele, ei piira edasise arengu võimalusi olemasolevate volituste raames.

TAANI KUNINGRIIGI VALITSUSE DEKLARATSIOON

Euroopa poliitilise koostöö kohta

Taani valitsus märgib, et Euroopa poliitilist koostööd välispoliitika alal käsitlev III jaotis ei mõjuta Taani osalust Põhjamaade välispoliitikaalases koostöös.

Eelnenud tekst on tõestatud koopia lõppakti originaalist, mis allkirjastati Luxembourgis seitsmeteistkümnendal veebruaril tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuendal aastal ja Haagis kahekümne kaheksandal veebruaril tuhande üheksasaja kaheksakümne kuuendal aastal ühtse Euroopa akti allakirjutamisel ja mis anti hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi.

[lepingukeeltes]